NORDISKA
SKÄRGÅRDSSAMARBETET
SVERIGE • ÅLAND • FINLAND

Nordiska skärgårdssamarbetets

VERKSAMHETSPLAN 2023

GODKÄND AV STYRELSEN 2023 • FASTSTÄLLD AV RÅDET 26.4.2023

Foto: Hendrik Morkel, Kvarkens skärgård

ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN:

1. Intensifiera det nordiska samarbetet genom mer målinriktad dialog med övriga gränskommittéer samt med det Nordiska ministerrådet.

2. Nyttja plattformen som en gränskommittée speciellt inom energi-infrastrukur och digitalisering. Förankra projektet Regions 4 Climate inom NSS regioner.

3. Genom myndighetssamarbete förstärka kunskapen om kust- och skärgårds-förhållanden och dess utmaningar och potential. Insatser inom hållbar besöksnäring och säsongsförlängning.

4. Aktivt upprätthålla och vidga nätverk och samverkan, på nationell, nordisk nivå och inom maritima ärenden genom Östersjönätverk.

5. Gränskommittéerna arbetar först och främst med att befrämja konkurrens-kraft i näringslivet i gränsregioner, identifiera och avlägsna gränshinder, utveckla bärkraftiga och klimatvänliga miljö- och energilösningar, utveckla infrastruktur och kommunikation som påverkar gränsområden och dess markanvändning. Deras intresseområden varierar beroende på var de befinner sig geografiskt och historiska orsaker. Insatserna ser i samarbete med näringsliv, kunskapsorganisationer och civilsamhället.

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

INNEHÅLLSFÖRTECKNING SID

1. UPPDRAGET SOM GRÄNSKOMMITTÉ 4

1.1 Utdrag ur det nordiska samarbetsprogrammet för regional utveckling och planläggning 2021–2024, beskrivning av gränskommittéer och deras arbete 5

1.2 NMR handlingsprogrammet 2021–2024 6

1.3 NSS ersättande medlem i temagrupp A (TGA), Grön och inkluderande stadsutveckling 7

2. RIKTLINJER FÖR NSS:s VERKSAMHET 2023 8

2.1 Exempel på verksamhet inom nätverk och projektsamarbete 10

2.2 Horizon projektet Regions 4 climate 11

2.2.1 NSS pilotprojekt ”smart skärgårdstrafik” tillsammans med Region Stockholm (WP5) 12

2.2.2 Rättvis övergång och social jämlikhet (WP2) och Smart specialisering för hållbarhet (WP4) 13

3 ÖVRIG VERKSAMHET 16

3.1 Utveckling av NSS som organisation 16

3.2 Skärgårdskvinnoseminariet 16

3.3 Årets skärgårdsvän 16

4 KOMMUNIKATION 16

5 INTERNT 16

Foto: Mika Laaksonen

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

1. UPPDRAGET SOM GRÄNSKOMMITTÉ

I det nya nordiska regionalpolitiska samarbetsprogrammet för regional utveckling och planläggning för 2021–2024 slår Nordiska ministerrådet (NMR) mål för är ett grönt, konkurrenskraftigt och social bärkraftigt Norden.

Ett konkurrenskraftigt Norden

Tillsammans ska vi främja grön tillväxt i norr baserad på kunskap, innovation, mobilitet och digital integration

Ett grönt norr

Tillsammans ska vi främja en grön omställning av vårt samhälle och arbeta för koldioxidneutralitet och en hållbar cirkulär och biobaserad ekonomi

Ett socialt hållbart Norden

Tillsammans ska vi främja en inkluderande, jämlik och sammanhållen region med gemensamma värderingar och stärkt kulturellt utbyte och välfärd

Bild 1: NMR vision 2030. Handlingsplanen består av 12 olika visioner indelade i de tre sektorer, Norden som världens mest hållbara och integrerade region.

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

1.1 Utdrag ur det nordiska samarbetsprogrammet för regional utveckling och planläggning 2021 – 2024, beskrivning av gränskommittéer och deras arbete

Gränsregionala samarbetet och arbetet med gränshinder är en viktig del av det nordiska samarbetet. Målet för Nordiska ministerrådets engagemang i det gränsregionala arbetet är att:

- ta vara på möjligheter att avlägsna hinder som nationella gränser skapar för funktionella regioner.
- befrämja utveckling, innovation och tillväxt i de nordiska gränsregionerna.

Bild 2. Det gränsregionala samarbetet i Norden består av de 13 gränsregionala kommittéerna som arbetar inom gränsområden i Danmark, Finland, Norge och Sverige. Nordiska ministerrådet är en av de flere aktörer som finansierar gränskommittéerna.

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

1.2 NMR handlingsprogrammet 2021 – 2024

Handlingsprogrammet som delar in gränskommittéernas förväntade insatser. Övriga aktörer i programmet är Nordregio, NORA och temagrupperna. Handlingsprogrammet är indelat i 10 olika delområden.

Bild 3: Schema som beskriver hierarkin och processer. NCM = Nordic councils of ministers vision = handlingsplan för perioden 2021–2024. Andra styrdokumentet är Nordiska samarbetsprogrammet för regional utveckling och planläggning (Nordregio 2021). I cirkeln temagrupperna. Till höger gränskommittéerna.

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

1.3 NSS ersättande medlem i temagrupp A (TGA), Grön och inkluderande stadsutveckling

De tre temagrupper har som uppgift att genomföra delar av regionalsektorers inspel till handlingsplanen 2021–2024 för vår vision och samarbetsprogrammets övriga målsättningar och åtgärder, en för varje prioriterade område (grön och inkluderande stadsutveckling, grön och inkluderande glesbygd, gröna, innovativa och resilienta regioner).

I grupperna deltar nationella och regionala representanter, gränskommittéer och NORA. Varje grupp leds av en nationell representant.

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

2. RIKTLINJER FÖR NSS:s VERKSAMHET 2023

NSS:s ändamål är att fungera som samarbetsorgan mellan myndigheter och organisationer och lyfta frågor av gemensamt intresse. Formerna kan variera och innefattar att arrangera och medverka vid seminarier, konferenser och andra möten för kunskaps- och erfarenhetsutbyte, att medverka till aktiva nätverk och samarbeten samt att uppmuntra projekt och stimulera nytänkande. (Bild 4 nästa sida).

NSS VERKAR GENOM ATT:

- utveckla och stärka samverkan mellan skärgårdsaktörer i de olika länderna, bland annat genom att initiera, planera och koordinera konkreta samarbetsprojekt
- knyta nya kontakter och samarbeta med nätverk på europeisk nivå, t.ex. SMILO http://www.smilo-program.org/
- aktivt ge råd om de finansieringsmöjligheter genom EU:s fonder och program och på annat vis stödja förverkligandet av projekt
- arbeta i enlighet med NMR:s samarbetsprogram och ämbetsmannakommitténs rekommendationer samt delta i NMR-sekretariatets arrangemang för gränskommittéer
- Under år 2023 har NSS ett fokus på att starta och följa upp egna projekt och medverkan i gemensamma projekt
- NSS:s verksamhet år 2023 finansieras genom parternas medlemsavgifter, 2023 budgeterade till € 70,000, och genom NMR:s basfinansiering för gränskommittéer om € 64.800. Genom Horizon projektet Regions 4 climate ytterligare € 80 000 (totalt 393 300€ åren 2023–2027).

NSS GÖR DETTA GENOM ATT:

- stimulera till och understöda gränsöverskridande projekt och nätverk
- undersöka finansieringsalternativ för projekt NSS medverkar, t.ex näringslivsutveckling
- bedriva omvärldsbevakning
- samarbeta i en högre grad med aktörer som bidrar till att synliggöra skärgårdsfrågor
- delta i årets Gränsregionala Forum och på annat vis ta del av NMR:s verksamhet
- producera material för större insikt i skärgårdsrelaterade frågor, skapa beslutsunderlag
- driva NSS:s webbplats, aktivt via sociala media, presstillfällen och pressmeddelanden, samverkan med andra aktörer (Regions 4 climate)
- i mån av möjlighet arrangera seminarier eller webinar

NSS har en samarbetschef anställd på 100 %.

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

Bild 4: En översikt över NSS målgrupper och samarbetsorgan.

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

2.1 Exempel på verksamhet inom nätverk och projektsamarbete

NSS tar del som associated partner i Interreg ansökan för projektet ”4 Seasons” Nätverket sammanbinder turismutvecklare i Estland, Finland, Lettland, Litauen och Åland. Yrkeshögskolan NOVIA administrerar och har skickat in ansökan samt har rollen som Lead partner. Projektets fokus är på företag inom branschen och avser lösa hinder för säsongsförlängning, skapa gemensamma bokningsbara produkter, öka gemensam synlighet för destinationer inom projektpartners.

INSATSER INOM BESÖKSNÄRING INNEBÄR MERVÄRDE FÖR REGIONERNA:

- genom 4 seasons projektet ett ökat samarbete mellan företag och turismutvecklare. Riktad och bättre marknadsföring och bokningsbara produkter. En ansats för säsongsförlängning både som metod och i praktiken.
- Mobildata- analysen är användbar som helhet eller på kommunnivå. Uppgifter om besöksmängder och hemort, användbart för hållbarhetsstrategier och marknadsföring.

NSS är inbjuden som representant till arbetsgruppen för projektet 3 skärgårdar. Detta är en fortsättning på det tidigare projektet med samma namn och finansieras av HaV. Ny plattform är EU kommissionens Mission Ocean & Waters. Erfarenheter kan delges via HaV ”3 skärgårdar” och BSC Maritime group. NSS fortsätter även att medverka i Stockholms länsstyrelses projket Pilot Stockholm (arbetsgruppen för ”fossilfri skärgårdstrafik”), regionala skärgårdsrådet och inom Skärgårdshavets biosfärområde.

Mål 1:

Stärka forskning inom, utveckling och marknadsföring av lösningar som stöder koldioxid neutralitet och klimatanpassning, bland annat i förhållande till transport-, bygg-, livsmedels- och energiområdena.

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

2.2 Horizon projektet Regions 4 climate

BAKGRUND:

Allt oftare förekommande extrema väderförhållanden till följd av klimatförändringarna tillsammans med ohållbar historisk resursanvändning och förvaltningsmetoder skapar den perfekta stormen – som hotar vår försörjning, vårt välbefinnande och vår miljö. En övergång i riktning mot resiliens kräver att vi samtidigt tar itu med sociala ojämlikheter och genomför sektorsövergripande innovationer för att bygga upp social, ekonomisk och miljömässig resiliens vid extrema händelser. Tillsammans åtar sig Regions4Climates partners att ta itu med nuvarande och förutsedda utmaningar relaterade till klimatförändring och bygga mer resilienta europeiska samhällen inom ramen för ett innovativt socialt engagerat och medborgardrivet paradigm.

Vi siktar på att utveckla smartare, mer inkluderande och mer resilienta regionala ekosystem genom sektorsövergripande innovationer som skapas tillsammans med intressenter, av och för människor. Utvecklingen och genomförandet av sektorsövergripande strategier som omfattar kombinationer av sociala, tekniska, digitala, affärsmässiga, styrnings- och miljörelaterade lösningar på gemensamma utmaningar i fråga om resiliens vid klimatförändringar begränsas för närvarande av kunskapsbrister och osäkerheter samt av klyftor mellan vetenskap, politik och intressenter. Regions-4Climate kommer att överbrygga dessa klyftor och ta itu med de osäkerheter som finns genom att vidareutveckla, anpassa och integrera den senaste tekniska kunskapen, innovativa verktyg och samarbetsmetoder för att stödja transparenta, evidensbaserade risk- och sårbarhetsanalyser samt robusta processer för beslutsfattande. Vi kommer att använda oss av systemdynamisk modellering för att förstå sambanden mellan och kompromisserna mellan olika innovationer för resiliens och tillhandahålla verktyg för välgrundat beslutsfattande som är skräddarsydda för att engagera intressenter och stödja europeiska regioner och samhällen som är utsatta för betydande effekter av klimatförändringar. Nya vetenskapliga rön tillsammans med ett ramverk av interoperabla verktyg, metoder och demonstrerade lösningar kommer att göra.

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

2.2.1 NSS pilotprojekt ”smart skärgårdstrafik” tillsammans med Region Stockholm (WP5)

Skärgårdstrafiken i Sverige, Finland och på Åland har många gemensamma utmaningar:

- ojämna passagerarmängder
- årstidsvariationer (isförhållanden)
- utmaningar att upprätthålla goda kommunikationer för fasta invånare
- föråldrat eller inte ändamålsenligt tonnage
- osäkra kommunikationer och förändringar i tidtabeller (svårigheter att samordna transporter, t.ex. elevtransporter)
- tillgång till fossilfria lösningar

Samordna smart skärgårdstrafik

Utreda möjligheterna att grunda europabolag (Fin-S-Åland). Bolaget skulle bestå båda av publika och privata delägare.

Genom samverkan kunde man förstärka möjligheterna till finansiering av:

- nytt tonnage (alternativa energilösningar, utnyttja AI, förbättrat tonnage
- nya hamnar och nya rutter som stöder dagens behov
- gemensamma personalresurser och administration
- skapa en verksamhetsform som tryggar en kontinuitet och fyller kommande hållbara lösningar
- en skärgårdstrafik som sammanbinder våra skärgårdar och möjliggör en fungerande vardag samt stöder en hållbar besöksnäring (säsongförlängning)

Pilotprojektet utförs genom att:

- Genomföra kvantitativ systemmodellering för att bedöma transport mellan öar, inklusive förnyelse av transport-förbindelser och val av förnybara energilösningar.
- Utnyttja länkad transport-energimodell för att i samarbete optimera transport- och energiplaneringen på längre sikt (t.ex. schemaläggning under hög- och lågsäsonger, fordons-flotta, nätverksnoder, osv.) genom en delad förståelse för synergieffekter, avvägningar och feedbackslingor, och mot bakgrund av regionala klimatmål.
- Bygga vidare på detaljerad energi-transportmodell och bredare SD-modell för hållbar utveckling (T2.2) för att tillsammans med intressenter ta fram en vision och handlingsplan för hållbara interregionala transport- och energisystem över hela regionen.
- Härleda en genomförbar affärsmodell för ett europeiskt företag som ska stödja den gemensamma administrationen av transportfrågor i skärgårdsområden som administreras av regeringarna i SE, AX och FI. Etablera ett gränsöverskridande bolag för att sköta interregionala transporter.

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

2.2.2 Rättvis övergång och social jämlikhet (WP2) och Smart specialisering för hållbarhet (WP4)

Skärgårdstrafiken i Sverige, Finland och på Åland har många gemensamma utmaningar.

Inom WP2 analyseras de sårbara grupper som har begränsade möjligheter att påverka beslutsfattning. Målsättningen är att hitta regionala åtgärder genom att identifiera sociala ojämlikheter och maktskillnader, belysa kraven på rättvis övergång och se till att de mest sårbara har lika möjligheter att delta och påverka politiken. Inom projektet genomförs socioekonomisk analys. Grundmaterialet för en dynamisk modellering av system baserar sig på:

- kartläggning av intressenter och målgrupper
- genomföra intervjuer med utvalda intressenter
- jämföra maktrelationer
- regionala workshops

Fokus inom WP 4 är gränsöverskridande utveckling och makroregional styrning och samarbete. NSS har en gedigen bakgrund i det här sammanhanget. Inom R4C skall produceras ett styrningsramverk för att underlätta regioners adaptering till klimatresiliens. Detta utförs bland annat genom att:

- analysera policybehov och konceptuell utveckling (Nordiska modellen kan eventuellt fungera som jämförelse).
- genom insamlad data och material producera strategier gällande synergieffekter för gränsskridande samarbete mellan makroregioner.

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

Bild 5: Översikt av R4C projektpartners. I projektet ingår 12 länder, 44 partners och pågår till år 2027. VTT är lead partner och projektet finansieras (24,9 miljoner €) av Europeiska kommissionen inom ramen för forsknings- och innovationsprogrammet Horisont Europa, med temat "Storskaliga demonstratorer för klimatmotståndskraft som skapar gränsöverskridande värde" enligt avtal nr 101093873 HORIZON-MISS-2021-CLIMA-02-04.

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

Insatser genom Regions 4 climate projektet innebär för regionerna:

- sammanställning av nuläget angående infrastruktur (skärgårdstrafik), nuvarande strategier för energiförsörjning
- ett förslag över en klimatsmartare skärgårdstrafik
- intensivare samarbete över landsgränser, vilket besparar resurser

”Storskaliga demonstratorer för klimatmotståndskraft som skapar gränsöverskridande värde”

Läs mer här: regions4climate.eu

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

3 ÖVRIG VERKSAMHET

3.1 Utveckling av NSS som organisation

Verksamheten har utvecklats under de senaste åren och behovet av att grunda en juridisk form för skärgårdssamarbetet är aktuellt. Under år 2023 skall utredas om olika alternativ. Samtidigt startas upp en kartläggning för att grunda ett EGTS (Europeisk gruppering för territoriellt samarbete) område. Utöver den juridiska formen kan behovet motiveras med att:

- involverar näringslivet, kommuner, regioner och myndigheter och skapar en gemensam plattform som driver gemensamma intressen. Detta i sin tur ökar engagemanget för större insatser.
- möjliggör en stabilare struktur, både juridiskt som ekonomiskt, möjlighet till andra finansieringsmöjligheter. Behovet av en stabil medfinansiering kommer att öka från NMR. Utöver de helt externa finansieringskällorna som redan har tillämpats.
- resultat från APIN, R4C och andras projekt kan fungera som underlag för att skapa ett gemensamt intresse (energi, infrastruktur, andra investeringar, näringslivet).

3.2 Skärgårdskvinnoseminariet

Det bor fler män än kvinnor i skärgården och behovet finns att stärka kvinnors gränsregionala nätverk för utbyte, stöd och inspiration. NSS stöder sedan ett antal år det årliga nordiska skärgårdskvinnoseminariet. Seminariet brukar samla 50–100 deltagare från skärgårdsregionerna inklusive deltagare från Estland.

3.3 Årets skärgårdsvän

NSS introducerade från och med år 2021 en utmärkelse ”Årets skärgårdsvän”. Syftet är att uppmärksamma personer som har inverkat på ett eller annat sätt en positiv utveckling i skärgården. Styrelsen avgör utmärkelsen och delar ut ett pris (500€).

4 KOMMUNIKATION

NSS ska lyfta fram och driva aktuella skärgårdsfrågor där samarbetet kan göra skillnad, ett fåtal åt gången med hänsyn till NSS:s begränsade resurser.

NSS ska arbeta och visa upp sig med målsättningen att bli känd som en unik, samlande och nyttig aktör för skärgårdens hållbara utveckling. För att förbättra kvaliteten på NSS synlighet och verksamhet budgeteras kostnader för konsulttjänster inom kommunikation.

- Informera om aktualiteter genom hemsidan och sociala medier.
- Skriva artiklar eller på annat sätt bli exponerade i tidskriften ”Skärgård”, ”Skärgården”, ” Vi skärgårdsbor” och andra publikationer.
- Anordna presstillfällen och tillsammans med medlemsorganisationer målmedvetet och kontinuerligt lyfta fram NSS:s verksamhet och aktualiteter.
- Informera om NSS:s verksamhet till Hallo Norden, Föreningen Norden och andra gränsöverskridande organisationer.
- Utveckla ett nätverk för att bättre öka dialogen direkt till kommuner. För en målinriktad delning av resultat som berör tjänstemän och kompetenser inom olika samhällssektorer.

5 INTERNT

- Arrangera 1–2 studiebesök/år i anslutning till styrelsemöten i medlemsregionerna. För att lära känna varandras skärgårdar cirkulerar styrelsemötena mellan de NSS:s medlemsregioner.
- I samband med styrelsemöten invitera sakkunniga då så är motiverat för att presentera aktuell sakfråga.
- Vid det årliga rådsmötet engagera rådsledamöterna i en aktiv dialog om verksamhetens inriktning och kommande insatser, baserad bland annat på uppföljning av föregående årsverksamhet. Rådsmedlemmarna är ett nätverk i sig och en viktig kanal för informationsutbyte.
- dialog med medlemsorganisationer, 2 gånger per år. Då man tillsammans har sammanfattat de åtgärder som NSS kan fungera som plattform eller aktör. Mer systematisk och kontinuerlig uppdatering.

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions 4Climate

Nordiska ministerrådet